

การแสดงผลหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและความเชื่อมั่นของแบบวัดกลวิธานป้องกันตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

EVIDENCE OF CONSTRUCT VALIDITY AND RELIABILITY OF DEFENSE MECHANISM TEST FOR MATTAYOMSUKSA III STUDENTS

ทัศนีย์ เขาไขแก้ว , รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ ,ชวลิต รวยอาจิน
สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงผลหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและความเชื่อมั่นของแบบวัดกลวิธานป้องกันตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 621 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบสองขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดกลวิธานป้องกันตนเองแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการวิจัย พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบด้านปฏิกริยาก้าวร้าว ด้านปฏิกริยาถดถอยหรือหนีและด้านปฏิกริยาประนีประนอมหรือทดแทน มีค่า 0.72, 0.90 และ 0.88 ตามลำดับ ส่วนโมเดลการวัดกลวิธานป้องกันตนเอง มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=55.19$, $\chi^2/df=1.31$, $p=0.08$, $GFI=0.99$, $AGFI=0.99$, $CFI=1.00$, $SRMR=0.03$, $RMSEA=0.02$) ส่วนความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการคำนวณด้วยสูตร $\rho_{T_k S_k}$ ของไฮส์ และบอห์นสเตดท์ (Heise; & Bohrnstedt) พบว่า มีค่า 0.85 และความเชื่อมั่นของแบบวัดจากการคำนวณด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) และสูตรสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบคะแนนจริงสัมพันธ์ของเฟลด์ต์-ราชู (Feldt; & Raju) พบว่า มีค่า 0.87 และ 0.89 ตามลำดับ

คำสำคัญ: กลวิธานป้องกันตนเอง, ความเที่ยงตรง, ความเชื่อมั่น, การวิเคราะห์องค์ประกอบ

Abstract

The purpose of this research was to investigate the evidence of validity and reliability of defense mechanism test. The participants were 621 students of Matthayomsuksa III, select though two-stage random sampling. The instrument used was rating scale for defense mechanism. The factor loading of aggressive reaction, flight or withdrawal reaction and compromise or substitute reaction were 0.72, 0.90 and 0.88 respectively. The measurement model created by the researcher agreed with the empirical data from using goodness of fit measure ($\chi^2=55.19$, $\chi^2/df=1.31$, $p=0.08$, $GFI=0.99$, $AGFI=0.99$, $CFI=1.00$, $SRMR=0.03$, $RMSEA=0.02$) The evidence of validity from using $\rho_{T_k S_k}$ of Heise & Bohrnstedt was 0.85. The reliability from using α -Coefficient of Cronbach and Feldt & Raju were 0.87 and 0.89 respectively.

Keyword: defense mechanism, validity, reliability, confirmatory factor analysis

บทนำ

เนื่องจากคนเราต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่มและโดยธรรมชาติของคนเรานั้นเมื่อรู้จักกันใหม่ ๆ การแสดงออกทางสังคม จะเต็มไปด้วยความระมัดระวังตัวหรืออาจมีความกังวลเรื่องมารยาท เพราะสิ่งสำคัญที่คนเราต้องการคือการได้รับการยอมรับจากคนในสังคม คนเราควรเรียนรู้วิธีการแสดงออกทางอารมณ์ที่มีต่อเหตุการณ์และสิ่งของที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาคุณภาพของตนไปสู่ภาวะ “ความเป็นคนเต็มโดยสมบูรณ์” (Self-Actualized) [1]

บุคลิกภาพที่แตกต่างกันของบุคคล มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องของหลายประการ เช่น พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม ฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น กลวิธีป้องกันตนเอง (Defense Mechanism) เป็นบุคลิกภาพทางสังคมอย่างหนึ่งที่ช่วยปรับจิตใจให้มีความสมดุล หลังจากเกิดภาวะคับข้องใจ เป็นการช่วยลดความทุกข์ ความเครียด ความวิตกกังวล รวมถึงเป็นการทำให้เห็นคุณค่าในตนเอง คนเรามีการใช้กลวิธีป้องกันตนเองแตกต่างกัน หากมีการใช้กลวิธีป้องกันตนเองในระดับที่พอเหมาะ จะทำให้มีการปรับตัวได้ดี ทุกคนย่อมมีการใช้กลวิธีป้องกันตนเอง แต่ไม่ทราบว่าตนใช้กลวิธีป้องกันตนเองวิธีการใดในพฤติกรรมที่แสดงออกมาและใช้ในระดับใด มีนักจิตวิทยาพยายามที่จะเข้าใจพฤติกรรม ลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลหรือการศึกษาถึงจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของคนเราหรือที่รู้จักในชื่อของ “ไซคิคว” (PSY-Q) [2] โดยการพยายามสร้างแบบวัด เพื่ออธิบายบุคลิกภาพของคนเรา แต่ยังไม่สามารถที่จะอธิบายได้อย่างละเอียดทุกแง่มุม เนื่องจากบุคลิกภาพของคนเราไม่ทางด้านใด เป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน มีการเปลี่ยนแปลงไปตามวัยและการเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมและทางวัฒนธรรม

การที่สามารถรู้ได้ว่ามีตนมีระดับการใช้กลวิธีป้องกันตนเองมากน้อยเพียงใด จำเป็นต้องมีการวัดพฤติกรรมและต้องอาศัยเครื่องมือวัดที่มีคุณภาพ ตัวอย่างเช่น ถ้าคนๆ หนึ่งมีการใช้กลวิธีป้องกันตนเองด้านเก็บกดมากเกินไป จะทำให้คนๆ นั้นกลายเป็นคนทีหนึ่งเฉยและเมื่อเขาเจอเหตุการณ์ที่ทำให้

เขาไม่พอใจ คนอื่นไม่สามารถบอกได้ว่าคนๆ นั้นมีความรู้สึกที่แท้จริงเป็นอย่างไร แต่ไม่ได้หมายความว่าเขาไม่รู้สึกอะไร ยิ่งไปกว่านั้นหากมีการใช้กลวิธีป้องกันตนเองด้านนี้ซ้ำและบ่อยจนเกินไป จะทำให้คนๆ นั้นแสดงพฤติกรรมที่ไม่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของตัวเองจนขาดความเป็นตัวของตัวเองไปในที่สุด

ในการวัดบุคลิกภาพของกลวิธีป้องกันตนเอง เพื่อให้ได้ผลตรงกับความเป็นจริง ต้องอาศัยเครื่องมือวัดที่มีคุณภาพ โดยเครื่องมือวัดที่มีคุณภาพจะส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย คุณสมบัติที่นับว่ามีความสำคัญอย่างมาก สำหรับการบ่งบอกถึงคุณภาพของเครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัยคือ ความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น ดังนั้น การที่จะสามารถวัดระดับการใช้กลวิธีป้องกันตนเองได้อย่างถูกต้อง และนำผลของการวัดไปใช้ประโยชน์ได้นั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวัด จึงจำเป็นต้องมีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นสูง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและความเชื่อมั่นของแบบวัดกลวิธีป้องกันตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของสวนา พรพัฒน์กุล [3] ซึ่งแบ่งคุณลักษณะของกลวิธีป้องกันตนเองออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปฏิบัติการก้าวร้าว ด้านปฏิบัติการถดถอยหรือหนี และด้านปฏิบัติการประนีประนอมหรือทดแทน โดยทำการศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและด้านอารมณ์ ซึ่งมีส่งผลต่อบุคลิกภาพของนักเรียน เพื่อผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปวัดระดับการใช้กลวิธีป้องกันตนเองของนักเรียน จะได้ว่าทราบว่านักเรียนมีการใช้กลวิธีป้องกันตนเองด้านใดและอยู่ในระดับใด นักเรียนสามารถเลือกใช้กลวิธีป้องกันตนเองที่เป็นประโยชน์และหากนักเรียนเลือกใช้กลวิธีป้องกันตนเองด้านที่เป็นโทษ ผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปรับพฤติกรรม เพื่อให้มีบุคลิกภาพและสุขภาพจิตที่ดีขึ้น

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยครั้งนี้ ได้ยึดแนวคิดของสวานา พรพัทธ์กุล [3] ซึ่งได้แบ่งคุณลักษณะของกลวิธานป้องกันตนเอง (Defense Mechanism) ออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านปฏิบัติการก้าวร้าว มีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การเรียกร้องความสนใจ การตอบโต้ทันทีทันใด การก้าวร้าวต่อสิ่งทดแทนและการกล่าวโทษผู้อื่น ด้านปฏิบัติการถดถอยหรือหนี มีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การหลบไปอยู่คนเดียว การเก็บกด การถดถอย การเพ้อฝันและการปฏิเสธ และด้านปฏิบัติการประนีประนอมหรือทดแทน มีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การทอดทิ้ง การทดแทน การชดเชย การเลียนแบบและการหาเหตุผลเข้าข้างตัวเอง

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิดของกลวิธานป้องกันตนเอง โดยยึดตามแนวคิดของสวานา พรพัทธ์กุล [3] แล้วจึงเขียนนิยามปฏิบัติการและสร้างข้อคำถามตามแนวคิดและให้ครอบครัวนิยามปฏิบัติการ

2. หาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดโดยนำแบบวัดกลวิธานป้องกันตนเองไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 124 คน พิจารณาข้อคำถามที่มี $r > 0.20$ และทดลองตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบวัดก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง

3. เก็บข้อมูลจริงกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 621 คน และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบวัด ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูล ก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เนื่องจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเป็นการวิเคราะห์ทางสถิติขั้นสูง ข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์จำเป็นต้องมีความเหมาะสมและเป็นไปตามเกณฑ์ สิ่งที่พิจารณา ได้แก่ ลักษณะการแจกแจงของข้อมูลว่ามีการแจกแจงเป็นโค้งปกติหรือไม่ ซึ่งพิจารณาค่าความเบ้และค่าความโด่ง ควรมีค่าไม่เกิน ± 0.50 พิจารณาค่าสถิติ Kaiser–Mayer–Olkin (KMO) ซึ่งควรมีค่าไม่น้อยกว่า 0.50 พิจารณาค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity ควรมีนัยสำคัญทางสถิติ และพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ว่าข้อมูลมี

ความสัมพันธ์กันหรือไม่ ควรมีค่าอยู่ระหว่าง 0.20–0.60 เนื่องจากหากตัวแปรคู่ใด มีค่าสหสัมพันธ์น้อยกว่า 0.20 แสดงว่าตัวแปรคู่นั้นมีความสัมพันธ์กันน้อย ไม่สามารถวัดในสิ่งเดียวกันได้ แต่หากตัวแปรคู่ใดมีความสัมพันธ์กันมากกว่า 0.60 แสดงว่าตัวแปรคู่นั้นเสมือนเป็นตัวแปรตัวเดียวกัน

4. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) [4] โดยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรก (First Order Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติของข้อคำถามว่าสามารถเป็นตัวแทนที่แท้จริงของตัวแปรสังเกตได้หรือไม่และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis) เพื่อทดสอบคุณสมบัติของตัวแปรสังเกตได้ว่าสามารถเป็นตัวแทนที่แท้จริงของแต่ละองค์ประกอบได้หรือไม่ โดยการพิจารณาค่าสถิติไค-สแควร์ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ พิจารณาค่าอัตราส่วนของไค-สแควร์กับองศาอิสระ ควรมีค่าไม่เกิน 2.00 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) ควรมีค่าน้อยกว่า 0.06 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) ควรมีค่าน้อยกว่า 0.08 ส่วนค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) และค่าดัชนีความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) ควรมีค่าไม่น้อยกว่า 0.90

5. การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจริงกับคะแนนองค์ประกอบโดยใช้สูตร ρ_{T,S_k} ของไฮส์และบอร์ห์นสเต็ดท์ (Heise; & Bohrnstedt) เป็นการหาค่าความแปรปรวนร่วมระหว่างข้อคำถามค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อและวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยวิธี Principle Component Analysis ได้คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบของข้อคำถามแต่ละข้อจากองค์ประกอบที่ k

6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดกลวิธานป้องกันตนเองจากการคำนวณด้วยสูตรสัมประสิทธิ์ความ

เชื่อมั่นแอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) และสูตรสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบคะแนนจริงสัมพันธ์ของเฟลด์ต์-ราจู (Feldt; & Raju) [5]

ผลการวิจัย

1. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูล ก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า มีค่าความเบี่ยงอยู่ระหว่าง (-0.20) ถึง 0.06 ค่าความโด่ง มีค่าอยู่ระหว่าง (-0.48) ถึง (-0.11) นั่นคือ ข้อมูลมีแนวโน้มของการแจกแจงเป็นโค้งปกติ เมื่อพิจารณาค่าสถิติ KMO พบว่า มีค่า 0.85 เมื่อพิจารณาค่า Bartlett's Test of Sphericity พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.21-0.54 โดยด้านปฏิกริยาก้าวร้าวมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.21-0.54 ด้านปฏิกริยาถดถอยหรือหนี มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.21-0.45 และด้านปฏิกริยาประนีประนอมหรือทดแทนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.21-0.49 จากการตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูล พบว่า ข้อมูลที่ได้มีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรก ซึ่งแยกวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ด้านปฏิกริยาก้าวร้าว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.31-0.72 ส่วนผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดล พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 155.58 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าอัตราส่วนของไค-สแควร์กับองศาอิสระ มีค่า 1.38 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) มีค่า 0.03 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) มีค่า 0.04 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) มีค่า 0.98 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่า 0.95 และค่าดัชนีความกลมกลืน

เปรียบเทียบ (CFI) มีค่า 0.99 ด้านปฏิกริยาถดถอยหรือหนี พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.32-0.77 ส่วนผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดล พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 374.35 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าอัตราส่วนของไค-สแควร์กับองศาอิสระ มีค่า 1.66 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) มีค่า 0.04 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) มีค่า 0.05 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) มีค่า 0.95 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่า 0.92 และค่าดัชนีความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) มีค่า 0.96 และด้านปฏิกริยาประนีประนอมหรือทดแทน พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.31-0.61 ส่วนผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดล พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 351.74 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าอัตราส่วนของไค-สแควร์กับองศาอิสระ มีค่า 1.79 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) มีค่า 0.05 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) มีค่า 0.05 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) มีค่า 0.94 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่า 0.91 และค่าดัชนีความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) มีค่า 0.95

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบด้านปฏิกริยาก้าวร้าว มีค่า 0.72 ด้านปฏิกริยาถดถอยหรือหนี มีค่า 0.90 และด้านปฏิกริยาประนีประนอมหรือทดแทน มีค่า 0.75 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.36-0.86 และผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดลกลวิธานป้องกันตนเอง พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 55.19 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าอัตราส่วนของ

ไค-สแควร์กับองศาอิสระ มีค่า 1.31 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) มีค่า 0.02 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) มีค่า 0.03 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) มีค่า 0.99 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่า 0.99 และค่าดัชนีความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) มีค่า 1.00 และผลการแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างที่คำนวณด้วยสูตร $\rho_{T_k S_k}$ ของไฮซ์และบอห์นสเต็ดท์ (Heise; & Bohrnstedt) พบว่า มีค่า 0.85

4. ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดกลวิธานป้องกันตนเองจากการคำนวณด้วยสูตรสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแอลฟาของครอนบาค (Cronbach) และสูตรสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบคะแนนจริงสัมพันธ์ของเฟลด์ต์-ราชู (Feldt; & Raju) พบว่า มีค่า 0.87 และ 0.89 ตามลำดับ

5. ผลการวิจัยระดับการใช้กลวิธานป้องกันตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนมีการใช้กลวิธานป้องกันตนเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=211.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีการใช้กลวิธานป้องกันตนเองด้านปฏิบัติการก้าวร้าวอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=59.24$) ระดับการใช้กลวิธานป้องกันตนเองด้านปฏิบัติการถดถอยหรือหนีอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=77.53$) และระดับการใช้กลวิธานป้องกันตนเองด้านปฏิบัติการประนีประนอมหรือทดแทนอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=75.02$)

อภิปรายผลการศึกษา

เมื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของกลวิธานป้องกันตนเองด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า ด้านปฏิบัติการก้าวร้าว ด้านปฏิบัติการถดถอยหรือหนีและด้านปฏิบัติการประนีประนอมหรือทดแทน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ มีค่าเป็นไปตามเกณฑ์คือมากกว่า 0.30 [5] เมื่อพิจารณาค่าไค-สแควร์ค่าอัตราส่วนของไค-สแควร์กับองศาอิสระ ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) ค่ารากของ

ค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) และค่าดัชนีความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) พบว่า แต่ละค่ามีค่าเป็นไปตามเกณฑ์ [4] แสดงว่าโมเดลการวัดกลวิธานป้องกันตนเองมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นั่นคือ แบบวัดมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของกลวิธานป้องกันตนเอง

ในการแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจริงกับคะแนนองค์ประกอบโดยใช้สูตร $\rho_{T_k S_k}$ ของไฮซ์และบอห์นสเต็ดท์ (Heise; & Bohrnstedt) พบว่า มีค่าเป็นไปตามเกณฑ์คือมากกว่า 0.80 [6] นั่นคือ แบบวัดกลวิธานป้องกันตนเองมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดกลวิธานป้องกันตนเองจากการคำนวณด้วยสูตรสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแอลฟาของครอนบาค (Cronbach) และสูตรสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบคะแนนจริงสัมพันธ์ของเฟลด์ต์-ราชู (Feldt; & Raju) พบว่า มีค่ามากกว่า 0.70 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ เนื่องจากเครื่องมือวัดความรู้สึกละเอียดพิสัย ควรมีค่าความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า 0.70 [7-8] นั่นคือ แบบวัดกลวิธานป้องกันตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณภาพของความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะด้านการนำผลการวิจัยไปใช้

แบบวัดกลวิธานป้องกันตนเองที่สร้างขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบด้านปฏิบัติการก้าวร้าว ด้านปฏิบัติการถดถอยหรือหนีและด้านปฏิบัติการประนีประนอมหรือทดแทน ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการสำรวจพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกในการป้องกันตนเองเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการพัฒนาจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรืออาจใช้ควบคู่กับการสังเกตหรือการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลในกรณีที่พบพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ทำให้ทราบถึงสาเหตุที่แท้จริงของ

การมีพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งจะนำไปสู่การปรับลดพฤติกรรม เพื่อให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรสร้างแบบวัดกลวิธานป้องกันเองที่มีรูปแบบข้อคำถามในลักษณะอื่น เช่น ข้อคำถามแบบสองขั้ว แบบสถานการณ์ แบบรายงานตนเอง เป็นต้น

2.2 ควรหาค่าความเที่ยงตรงของแบบวัดด้วยวิธีการอื่น เช่น การวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี การเทียบกับเครื่องมือมาตรฐานที่วัดคุณลักษณะเดียวกัน และการหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีอื่น เช่น คำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์โอเมก้าแบบกำหนดน้ำหนักไม่เท่ากันของอัลเลน (Ω_w)

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบระดับการใช้กลวิธานป้องกันตนเองของนักเรียนโดยจำแนกตามแผนการเรียนและระดับชั้น รวมถึงการศึกษานิสัยสัมพันธ์ระหว่างแผนการเรียนและระดับชั้นที่ส่งผลต่อคุณลักษณะกลวิธานป้องกันตนเอง

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและความเชื่อมั่นของแบบวัดกลวิธานป้องกันตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2551 และกองทุนสนับสนุนการวิจัยศาสตราจารย์ชวาล แพร์ตกุล ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2551). **ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ (รู้เขารู้เรา)**. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- [2] กิติกร มีทรัพย์. (2545). **Psy-Q เชิงอรรถจิตวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มติชน.

- [3] สวนา พรพัฒน์กุล. (2522). **จิตวิทยาทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [4] นางลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). **โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [5] Kim, J.O.; & Mueller, C.W. (1978). **Factor Analysis: Statistical Method and Practical Issues**. Sage University Paper series on Quantitative Applications in the Social Sciences, series no. 07-014. Beverly Hills and London: SAGE Publications.
- [6] Hair, J.F.; & Anderson, R.E.; & Tatham, R.L.; & et al. (1995). **Multivariate Data Analysis with Reading**. 4th Ed. USA: Prentice Hall.
- [7] บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. (2545). **ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินผลการศึกษา (หน่วยที่ 3)**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [8] Gable, R.K. (1986). **Instrument Development in the Affective Domain**. Boston: Kluwer-Nijhoff.

